

Miškininkystė
Forestry
Лесоводство

Miškų urėdijų pelningumo analizė

Stasys Mizaras

*Lietuvos miškų institutas,
Liepų g. 1,
LT-53101 Girionys, Kauno rajonas,
el. paštas ekonsk@mi.lt*

Atlikta Lietuvos miškų urėdijų pajamų ir išlaidų analizė. Miškų urėdijų pajamose ir išlaidose didžiausia dalis tenka žaliavinės medienos ruošai. Miškų urėdijose ruošiamos medienos rąstų dalis yra mažesnė, o smulkios padarinės ir malkų dalis didesnė nei prognozuojama normatyvinė. Darbų vykdymas pagal rangos sutartis didina miškų urėdijų pelningumą. Medienos apdirbimas miškų urėdijose buvo nuostolingas arba mažai pelningas. Miškų urėdijose yra didelė administracinių (valdymo) išlaidų dalis (2002 m. – 32,8%). Miškų urėdijos 2002 m. dirbo pelningai. Jų vidutinis pelningumas buvo 6,7%. Kai kurie miškų urėdijų veiklos ekonominiai požymiai patvirtina teiginį, kad pelno siekianti veikla yra efektyvesnė privačiose įmonėse nei valstybinėse. O būtent, valstybinių miškų urėdijų medienos cechų nuostolingumas, didelė administracinių (valdymo) išlaidų dalis, didesnė mažiau vertingų sortimentų dalis, palyginti su normatyvine, didesnės medienos ruošos išlaidos.

Raktažodžiai: miškų urėdijos, pajamos, išlaidos, pelnas, analizė

ĮVADAS

Miškų urėdijos yra valstybės įmonės, valdančios ir naudojančios valstybės turtą – mišką. Jos nuo 2001 m. dirba finansavimosi principu, mokėdamos visus valstybės įmonių mokesčius. Be to, miškų urėdijos moka 5% nuo parduotos žaliavinės medienos ir stačiojo miško pajamų mokesčių į valstybės biudžetą. Iš savo pajamų miškų urėdijos atkuria iškirstus ir įveisia naujus miškus, ugdo, prižiūri juos, saugo nuo gaisrų, ligų ir kenkėjų, vykdo gamtosaugines ir rekreacines priemones.

Pagrindinis miškų urėdijų veiklos tikslas – darnus miškų tvarkymas, tenkinant visuomenės poreikius medienai, kitai miško produkcijai ir rekreacinėms bei apsauginėms miško funkcijoms. Pastarieji du poreikiai yra nekomercinio pobūdžio, reikalaujantys darbo bei finansinių išteklių, tačiau neduodantys pajamų. Miškų urėdijų pelningumą sąlygoja ne tik produkcijos ir paslaugų pelningumas, bet ir miškų būklė, įmonės dydis, privalomųjų miškų ūkio

darbų apimtys, didelė gamtos sąlygų įtaka. Tai nebūdinga kitoms verslo įmonėms. Miškų urėdijos, kaip bet kuri verslo įmonė, turi laiku vykdyti savo sutartinius bei kreditinius įsipareigojimus, modernizuoti ir plėsti gamybą. Be to, miškų urėdijų komercinė veikla turi daug ribojančių veiksnių, atsižvelgiant į miško gyvūnijos ir augalijos apsaugą bei kitas miško apsaugines funkcijas.

Tokiai plačiai ir specifiskai veiklai reikia finansinių išteklių. Juos gali užtikrinti tik pelningai dirbančios įmonės. Todėl yra labai svarbu išaiškinti miškų urėdijų pelningumą bei įvairių veiksnių įtaką jam ir nustatyti galimus pelningumo didinimo rezervus. Yra gausi rinkos sąlygomis dirbančių verslo įmonių ūkinės ir finansinės veiklos analizės metodus aprašanti literatūra [3, 4, 9]. Tačiau visiškai paseno miškų ūkio ekonominės analizės metodikos sukurtos dar tarybiniais laikais [5].

Darbo tikslas – atlikti miškų urėdijų veiklos pelningumo ir jį sąlygojančių veiksnių analizę. Darbo objektas – visos Lietuvos miškų urėdijos, o detales-

1 lentelė. Miškų urėdijų veiklos 2002 m. apibūdinimas

Rodiklis ir matavimo vnt.	Miškų urėdija			
	visos	Dubravos	Pakruojo	Rietavo
Miško žemės plotas tūkst. ha	1434,5	15,5	20,8	33,0
Darbuotojų skaičius	6270	178	113	122
iš jų darbininkų	3276	119	49	50
Miško kirtimai tūkst. m ³	3897,5	73,3	81,9	95,4
Kapitalas mln. Lt	193,8	7,0	2,0	2,5
Pajamos mln. Lt	329,1	8,6	5,5	7,7
Išlaidos mln. Lt	308,4	8,4	5,3	7,4

Šaltinis: Miškų urėdijų 2002 m. veiklos rodikliai. Vilnius, 2003. 56 p.

nių tyrimų objektas – Dubravos, Pakruojo ir Rietavo miškų urėdijos. Šios miškų urėdijos atstovauja mažoms pagal plotą (Dubravos), vidutinėms (Pakruojo) ir didesnėms (Rietavo). Jos pageidavo, kad būtų atlikta pelningumo analizė. Miškų urėdijų bendras apibūdinimas pateiktas 1 lentelėje.

METODAI IR EKSPERIMENTINĖ MEDŽIAGA

Darbo uždaviniai: pateikti miškų urėdijų ekonominės veiklos analizės specifinių metodų, įvertinti miškų urėdijų pajamų ir išlaidų struktūrą, medienos ruošos sortimentinės struktūros atitikimą normatyvui, rangos įtaką medienos ruošos išlaidoms, privalomųjų darbų išlaidų ir kirtimų nenukirto miško vertės santykį, medienos cechų pelningumą, administracinių (valdymo) išlaidų dalį ir bendrą miškų urėdijų pelningumą. Taip pat siekta įvertinti teiginį (hipotezę), kad miškų verslo įmonėse efektyvesnė yra privati, o ne valstybinė nuosavybė. Darbe taikyti galiojantys pelno nustatymo bei analizės metodai. Iš pardavimų pajamų atėmus parduotos produkcijos savikainą, gaunamas bendrasis pelnas. Iš jo atėmus veiklos išlaidas, nustatomas veiklos pelnas. Veiklos išlaidas miškų urėdijose sudaro miško auginimo, pardavimų, bendrosios ir administracinės išlaidos. Prie veiklos pelno pridėjus kitos veiklos pajamas (turto pardavimas, finansinė ir investicinė veikla, pagautė) ir atėmus kitos veiklos išlaidas (mokesčiai, turto pardavimas, finansinė ir investicinė veikla, netekimai) nustatomas ikimokestinis pelnas. Iš jo atėmus pelno mokesčių gaunamas grynas pelnas.

Apibūdinant pelną, kaip pajamų ir išlaidų rezultata, apskaičiuojami įmonės pelną apibūdinantys rodikliai: bendrasis pelnas, veiklos pelnas, taip pat pelningumo rodikliai, kaip pelno ir išlaidų ar pajamų santykis. Didžiausio pelningumo didinimo efekto galima tikėtis analizuojant didžiausių pajamų ir išlaidų veiklas. Todėl išaiškinama miškų urė-

dijų pajamų ir išlaidų struktūra. Pagrindinis duomenų šaltinis pajamų, išlaidų ir pelningumo analizei yra apskaita [1, 6, 7].

Miškų urėdijų pajamų ir išlaidų, kaip pagrindinių pelną formuojančių rodiklių, struktūrą apskaitoje nustatė 2001 m. Miškų ir saugomų teritorijų departamento patvirtintas „Miškų urėdijų pavyzdinis sąskaitų planas ir tipinės jų korespondencijos“, 2001 m. Generalinės miškų urėdijos patvirtinta „Žaliavinės medienos nebaigtos gamybos ir pagamintos produkcijos savikainos apskaičiavimo tvarka“, „Sodmenų įvertinimo ir atvaizdavimo apskaitoje tvarka“, taip pat 2002 m. patvirtintos

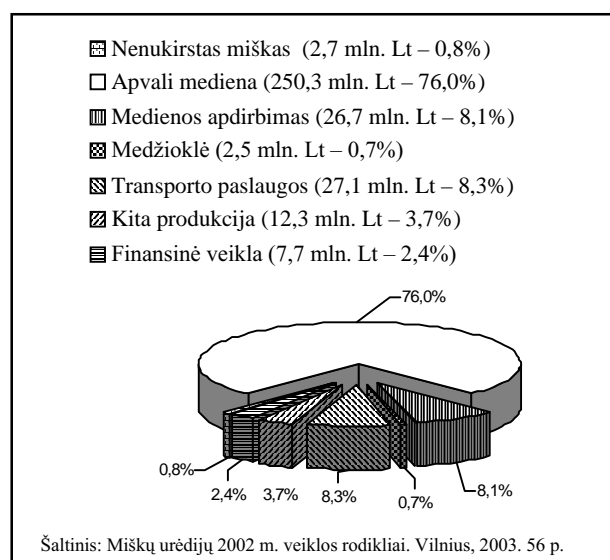
finansinės ir statistinės ataskaitos: F-01-MŪ, MŪ-14 ir MŪ-15. Kitas duomenų šaltinis yra kasmet išleidžiami „Miškų ūkio gamybinės veiklos rodikliai“.

REZULTATAI IR JŲ APTARIMAS

Svarbiausios pelningumo analizei veiklos

Miškų urėdijų pajamose didžiausią dalį sudaro pajamos už žaliavinę medieną (1 pav.). Miškų urėdijose, turinčiose medienos apdirbimo cechus, jų produkcijos pajamos dažniausiai yra antroje vietoje. Kitos pajamingesnės veiklos yra transporto paslaugos, nenukirto miško pardavimas, medžioklė.

Didžiausią dalį miškų urėdijų išlaidose sudaro žaliavinės medienos gamybos, miško auginimo (atkūrimas, priežiūra, apsauga) ir medienos apdirbimo išlaidos. 2002 m. tiesioginės medienos gamybos išlaidos miškų urėdijose sudarė 41,3%, miško atkūrimui,

1 pav. Miškų urėdijų pajamų struktūra 2002 m.

įveisimui, priežiūrai bei miškų sanitarinei ir priešgaisrinei apsaugai teko 11,5%. Medienos apdirbimo išlaidos sudarė vidutiniškai 7%. Miškų urėdijose, turinčiose medienos apdirbimo cechus, ši dalis buvo ženkliai didesnė. Pvz., Dubravos miškų urėdijoje medienos apdirbimo cechui teko 25,9% išlaidų.

Medienos ruošos sortimentinės struktūros atitikimas normatyvinei

Miškų urėdijų kirtimų III ir IV grupių miškuose normatyvinė sortimentinė struktūra nustatyta (2 lentelė) pagal Lietuvos miškų naudojimo XXI a. prognozės duomenis [2]. Faktinė kirtimų sortimentinė struktūra nustatyta pagal parduotos bei medienos ceche apdorotos žaliavinės medienos sortimentinę struktūrą (3 lentelė).

Faktinės ir prognozuojamos normatyvinės medienos ruošos sortimentinės struktūros palyginimui parduota mediena suskirstyta į 2 dalis: 1) padarinė nuo 13,5 cm plongalyje ir 2) padarinė iki 13,5 cm, nenukirstas miškas ir malkinė mediena. Padaryta prielaida, kad iš pirmos dalies medienos gaminami rąstai (pjautinieji bei fanerai) ir tarmedžiai, o iš antros dalies – popiermedžiai, technologinė mediena ir malkos kurui. Nenukirstas miškas pagal pardavimo kainą vidutiniškai 7,6 Lt/m³ 2002 m. artimas malkinei medienai. Faktinė ir normatyvinė sortimentinė struktūra palyginta 4 lentelėje. Galima padaryti išvadą, kad rąstų

2 lentelė. Normatyvinė kirtimų struktūra 2001–2010 m. [2]

Sortimentų grupė	Procentai miškų urėdijose			
	visose	Dubravos	Pakruojo	Rietavo
Padarinė:				
17,1 cm ir daugiau	48,9	55,4	36,0	43,7
13,6–17,0 cm	18,0	19,3	25,7	22,6
iki 13,5 cm	16,1	13,8	18,4	18,4
Malkos	17,0	11,5	19,9	15,3
Iš viso	100,0	100,0	100,0	100,0

3 lentelė. Faktinė kirtimų struktūra 2002 m.

Sortimentų grupė	Procentai miškų urėdijose			
	visose	Dubravos	Pakruojo	Rietavo
Rąstai (pjautinieji ir fanermedžiai)	30,2	39,5	27,7	25,1
Tariniai	18,5	29,2	16,9	18,6
Popiermedžiai	20,3	13,7	11,1	25,6
Plokščių mediena	7,0	3,8	13,3	8,0
Nenukirstas miškas	10,8	4,5	6,3	9,9
Malkos	13,2	9,3	24,7	12,8
Iš viso	100,0	100,0	100,0	100,0

Šaltinis: Miškų urėdijų 2002 m. veiklos rodikliai. Vilnius, 2003. 56 p.; Dubravos, Pakruojo ir Rietavo miškų urėdijų 2003 m. ataskaitos.

4 lentelė. Faktinės ir normatyvinės kirtimų struktūros palyginimas

Sortimentų grupė	Procentai miškų urėdijose							
	visose		Dubravos		Pakruojo		Rietavo	
	faktiškai	normatyvas	faktiškai	normatyvas	faktiškai	normatyvas	faktiškai	normatyvas
Rąstai, tarmedžiai (padarinė 13,5 cm ir daugiau)	48,7	66,9	68,7	74,7	44,6	61,7	43,7	66,3
Popiermedžiai, plokščių mediena, malkos (padarinė iki 13,5 cm, malkos ir nenukirstas miškas)	51,3	33,1	31,3	25,3	55,4	38,3	56,3	33,7

dalis yra mažesnė nei prognozuojama normatyvine, o malkų ir smulkios padarinės medienos – didesnė.

Rangos įtaka medienos ruošos išlaidoms

Miškų urėdijose beveik visą mišką kerta ir trečdali medienos ištraukia rangovai (5 lentelė).

Rangovai dažniausiai medieną ruošia pigiau nei miškų urėdijos. 2002 m. rangovams mokėta vidutiniškai 24,2 Lt/m³, o miškų urėdijose tik tiesioginės medienos ruošos išlaidos buvo 27,4 Lt/m³. Tad, dar-

5 lentelė. Medienos ruošos pagal rangos sutartis dalis 2002 m.

Darbai	Procentai pagal miškų urėdijas			
	visose	Dubravos	Pakruojo	Rietavo
Miško kirtimai	90,3	95,0	99,1	100,0
Medienos ištraukimas	34,8	33,0	48,7	53,0

Šaltinis: Miškų urėdijų 2002 m. veiklos rodikliai. Vilnius, 2003. 56 p.

bū pagal rangos sutartis apimčių didinimas didina miškų urėdijų pelningumą. Dar yra rezervų perduodant medienos ištraukimą rangovams. Miškų urėdijų ir rangovų medienos ištraukimo išlaidos palyginotos 6 lentelėje.

Darbų vykdytojas	Miškų urėdija		
	Dubravos	Pakruojo	Rietavo
Miškų urėdijos	16,8	14,2	16,9
Rangovai	14,0	12,8	13,4
Skirtumas	2,8	1,4	3,5

Šaltinis: Dubravos, Pakruojo ir Rietavo miškų urėdijų 2002 m. ataskaitos.

2002 m. buvo ištraukiama medienos: Dubravos m. u. – 50,5 tūkst. m³, Pakruojo m. u. – 36,8 tūkst. m³, Rietavo m. u. – 39,7 tūkst. m³. Perdavus visą medienos ištraukimą rangovams miškų urėdijų pelnas padidėtų: Dubravos – 136,3 tūkst. Lt, Pakruojo – 51,5 tūkst. Lt, Rietavo – 139,0 tūkst. Lt.

Rodiklis	Miškų urėdija			
	visos	Dubravos	Pakruojo	Rietavo
Nenukirsto miško vertė tūkst. Lt	111888,7	2567,0	2174,5	2598,0
Panaudota miško auginimo veiklai tūkst. Lt	99773,7	2203,0	1882,5	2213,0
Procentas	89,2	85,8	86,6	85,2

Šaltinis: Miškų urėdijų 2002 m. veiklos rodikliai. Vilnius, 2003. 56 p.

Medienos cechų pelningumas

Valstybinis lentpjūvystės sektorius yra likęs tik miškų urėdijose. Medienos apdirbimas miškų urėdijose dažniausiai buvo nuostolingas. Jo apimtys mažėjo (8 lentelė). Neretai miškų urėdijų medienos cechų pelningumą iškreipdavo apskaitos, netikslumai. Pvz., Dubravos miškų urėdijos medienos apdirbimo cecho 2002 m. pajamos buvo 2806,5 tūkst. Lt., išlaidos – 2293,3 tūkst. Lt ir bendrasis pelnas – 513,2 tūkst. Lt. Pagal šiuos duomenis cecho išlaidų pelningumas buvo didelis (22,3%). Tačiau cecho produkcijos savikai-

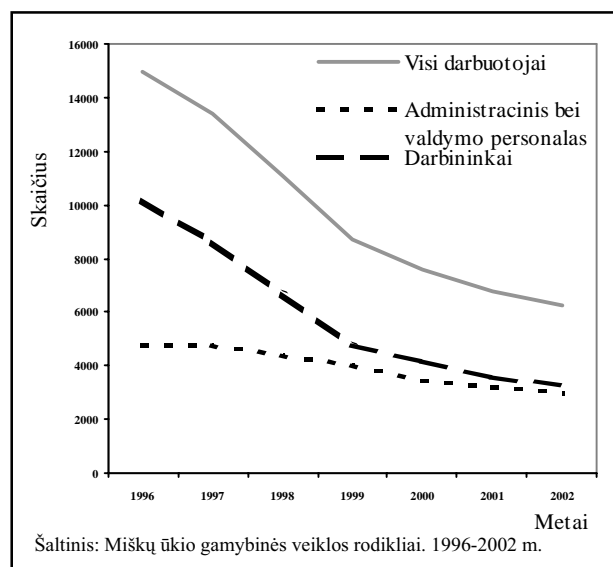
Metai	Apdirbta apvalios medienos tūkst. m ³	Pajamos mln. Lt	Pelnas (+), nuostolis (-)
1995	365,7	60,9	+4,07
1996	518,7	78,6	+0,11
1997	451,2	73,6	-0,16
1998	418,3	66,8	-0,46
1999	360,1	54,3	-1,34
2000	274,5	39,3	-0,66
2001	235,7	31,0	+0,27
2002	205,8	26,7	+5,4

Šaltinis: Miškų ūkio įmonių gamybinės veiklos rodikliai. Vilnius, 1994–2002 m.

noje žaliavinė mediena buvo įkainota žemesnėmis nei rinkos kainomis (637,7 tūkst. Lt). Įvertinus šią žaliavinę medieną rinkos kainomis, jos vertė būtų 2082,4 tūkst. Lt. Žaliavos įvertinimo skirtumas 1444,7 (2082,4–637,7). Jei cechas būtų pirkęs žaliavinę medieną rinkos kainomis, 2002 m. būtų turėjęs 931,7 tūkst. Lt nuostolių.

Administracinių (valdymo) išlaidų analizė

Administracinėms (valdymo) išlaidoms priskirta bendrosios administracinės, girininkijų ir miško priežiūros personalo išlaikymo bei pardavimų išlaidos. Pastaraisiais metais visose miškų urėdijose administracinis personalas mažėjo dėl valstybinių miškų plotų mažėjimo ir dėl darbų vykdymo perdavimo rangovams (2 pav.). Tačiau administracinių (valdymo) išlaidų dalis išliko didelė. 2002 m. visose miškų urė-

2 pav. Miškų urėdijų darbuotojai

dijose ji buvo 32,8%, Dubravos miškų urėdijoje – 24,9%, Pakruojo – 35,1%, Rietavo – 35,3%. Europos Sąjungos šalyse miškų ūkio administracinio personalo yra mažiau. Pavyzdžiui, Vokietijos valstybinuose miškuose 1000 ha miško tenka 1,9 darbuotojo [8]. Lietuvos miškų urėdijose 2002 m. buvo vidutiniškai 3,2 žm./1000 ha, Dubravos miškų urėdijoje – 4,0, Pakruojo – 3,2, Rietavo – 3,4 (9 lentelė).

9 lentelė. Administracinio (valdymo) personalo rodikliai				
Administracinio (valdymo) personalo skaičius	Miškų urėdijos			
	visos	Dubravos	Pakruojo	Rietavo
Tenkantis 1000 ha miškų	3,2	4,0	3,2	3,4
Tenkantis 1 mln. Lt gamybos išlaidų	14,5	9,5	20,5	16,6

Šaltinis: Miškų urėdijų 2002 m. veiklos rodikliai. Vilnius, 2003. 56 p.

Pelningumas

Miškų urėdijų pelningumas, apskaičiuotas kaip 2002 m. pelno prieš apmokestinimą ir bendrų išlaidų santykis,

10 lentelė. Miškų urėdijų 2002 m. pelningumas tūkst. Lt			
Rodiklis	Miškų urėdija		
	Dubravos	Pakruojo	Rietavo
Produkcijos ir paslaugų pajamos	7968,7	5114,8	7540,7
Produkcijos ir paslaugų išlaidos	4996,6	2283,3	3610,9
Veiklos išlaidos	2438,4	2421,7	3133,3
Veiklos pelnas	533,3	409,8	796,5
Veiklos pelno norma, procentai	6,2	7,2	10,4
Finansinės veiklos rezultatas	-299,3	-115,3	-464,1
Pelnas prieš apmokestinimą	234,4	294,5	332,4
Pelno prieš apmokestinimą norma, procentai	2,7	5,2	4,3
Pelno mokesčiai ir palūkanos	59,4	58,6	57,6
Grynasis pelnas	175,0	235,9	274,8
Grynojo pelno norma, procentai	2,0	4,2	3,6

Šaltinis: Dubravos, Pakruojo, Rietavo miškų urėdijų 2002 m. ataskaitos.

nėra didelis. Visose miškų urėdijose jis buvo vidutiniškai 6,7%. Analizuotose miškų urėdijose jis buvo dar mažesnis: Dubravos – 2,7%, Pakruojo – 5,2%, Rietavo – 4,3% (10 lentelė).

IŠVADOS

1. Miškų urėdijų pajamose ir išlaidose didžiausia dalis tenka žaliavinės medienos ruošai.
2. Miškų urėdijos ruošiamų rąstų dalis yra mažesnė, o smulkios padarinės ir malkų didesnė nei normatyvinė.
3. Darbų vykdymas pagal rangos sutartis didina miškų urėdijų pelningumą.
4. Medienos apdirbimas miškų urėdijose buvo nuostolingas arba mažai pelningas.
5. Miškų urėdijose didelė administracinių (valdymo) išlaidų dalis (2002 m. – 32,8%).
6. Miškų urėdijos dirbo pelningai. 2002 m. jų vidutinis pelningumas buvo 6,7%.
7. Kai kurie miškų urėdijų veiklos ekonominiai požymiai patvirtina teiginį, kad pelno siekianti veikla yra efektyvesnė privačiose įmonėse nei valstybinėse. O būtent, miškų urėdijų medienos cechų nuostolingumas; didelė administracinių (valdymo) išlaidų dalis; didesnė, palyginti su normatyvine, mažiau vertingų sortimentų dalis; didesnės medienos ruošos išlaidos.

Padėkos

Autorius dėkoja Lietuvos miškų instituto mokslo darbuotojai Pranciškai Danusevičienei, inžinierei programuotojai Angelei Gustainienei, padėjusioms vykdyti šį darbą, bei tyrimus finansavusioms Dubravos, Pakruojo ir Rietavo miškų urėdijoms.

Gauta
2004 02 18

Literatūra

1. Danusevičienė P., Mizaras S., Valužis K. Vieninga miškų ūkio buhalterinės apskaitos sistema – efektyvesnio ūkininkavimo veiksnys // Miškų ūkio ekonomikos ir valdymo problemos: konferencijos pranešimai / Lietuvos miškų institutas, 1997. P. 37–42.
2. Kuliešis A., Petrauskas E. Lietuvos miškų naudojimo XXI amžiuje prognozė. Kaunas, 2000. 146 p.
3. Kvedaraitė V. Firmų finansinių rodiklių palyginamoji analizė. Lietuvos informacijos institutas. Vilnius, 1995. 36 p.
4. Mackevičius J., Poškaitė D. Finansinė analizė. Vilnius, 1998. 631 p.
5. Metodinės rekomendacijos miškų įmonių ekonominiams rodikliams analizuoti. LTSR miškų ūkio ir miško pramonės ministerija. Vilnius, 1978. 118 p.

6. Miškų ūrėdijų 2002 m. veiklos rodikliai. Generalinė miškų ūrėdija prie Aplinkos ministerijos. Vilnius, 2003. 56 p.
7. Mizaras S. Miškų ūrėdijų pajamų ir sąnaudų planavimo bei analizės metodai // Miškų ūkio ekonomikos ir valdymo problemos. Konferencijos pranešimai / Lietuvos miškų institutas, 1997. P. 29–36.
8. Ripken H. Ein Kennzahlenscheme für den Betriebs- und Zeitvergleich von staatlichen kommunalen und privaten Forstbetrieben // Ökonomische Leistungen der Staatsforstverwaltungen. Europaforum Forstverwaltung 2001. Suleczyno, 2001. S. 25–30.
9. Šlikienė D., Klimavičienė I. Įmonės veiklos finansinis įvertinimas. Kauno technologijos universitetas. Kaunas, 2000. 146 p.

Stasys Mizaras

ANALYSIS OF PROFITABILITY OF STATE FOREST ENTERPRISES

S u m m a r y

Analysis of income and expenditures of state forest enterprises showed that the greatest part of income and expenditures of state forest enterprises belongs to roundwood harvesting. In comparison to normative, the part of roundwood logs in state forest enterprises is less and of small industrial timber and fuelwood is higher. Activities with contractors increase the profitability of state forest enterprises. Timber processing was unprofitable in state forest enterprises. Administration expenditures in state forest enterprises are high. During 2002 the state forest enterprises were profitable. The average profitability was 6.7%. Some economic symptoms confirm the statement that profit-seeking activities are more effective in private rather than in state enterprises. The symptoms are: unprofitable wood processing in state forest enterprises, high

administration expenditures, a greater part of low quality timber assortment comparing to normative.

Key words: state forest enterprises, income, expenditures, profit, analysis

Стасис Мизарас

АНАЛИЗ ПРИБЫЛЬНОСТИ ЛЕСНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Р е з ю м е

Приведен анализ прибыльности государственных лесных предприятий Литвы. В доходах и затратах лесных предприятий преобладает лесозаготовка.

Сравнение структуры заготовленной древесины с прогнозируемой нормативной показало, что фактическая доля брёвен меньше, а дров и мелкой деловой больше, чем нормативная. Выполнение работ по подряду с частными фирмами увеличивает прибыльность лесных предприятий. Деревообработка на государственных лесных предприятиях была убыточной или низкоприбыльной. На лесных предприятиях отмечена большая доля административных и управленческих расходов (в 2002 г. 32,8%). Лесные предприятия были прибыльными. Их рентабельность в 2002 г. составила 6,7%. Некоторые признаки лесных предприятий подтверждают положение, что деятельность, стремящаяся к прибыли, более эффективна на частных предприятиях, нежели на государственных. А именно, убыточность деревообрабатывающих цехов, большая доля административных (управленческих) расходов, более высокая доля малоценных сортиментов древесины по сравнению с нормативной.

Ключевые слова: лесное предприятие, доход, расход, прибыль, анализ